

katerih krajih so delavci tako neverni, da rušijo cerkve, izganjajo mešnike, podirajo križe. — V Irlandiji so policaji zahtevali večjo plačo, ko je niso dobili, začeli so rabuko, da je vojaštvo moralo jih iti mirit. — Predsednik severo-ameriške republike, Arthur, je nevarno zbolel. — V Koreji, za Kitajskim, nastal je strahovit punt; zaklali so kraljico, kraljevega sina, 13 ministrov, samo kralj je morivcem všel. — Na Japonskem in še huje na otoku Manilla razsaja strašna kolera; vsaki dan umerje po 300 ljudi, v 14 dneh jih je umrlo 4550.

Za poduk in kratek čas.

Naš domači regiment štev. 47.

IX. Celih 10 let uživala je Avstrija mir. Skalil ga je francoski cesar Napoleon III. in pijemontski kralj Viktor Emanuel. Ta moža sta sklenola našemu cesarju vzeti Lombardijo, iz Modene, Parme, Toškane, Neapola pregnati tamošnje vladarje, papežu odškrenoti mogoče velik kos njemu lastne dežele in tako pot nadelati zedinjenej Italiji pod kraljem pijemontskim, Francozi pa bi naj pograbili Savojsko in lepo Nizzo ob Srednjezemskem morji.

Uže ob novem letu 1859 smo lahko spoznali, da se bližamo hudej vojski. No, in vlada je začela orožati. Naš regiment je vsled tega uže meseca februarja dobil 500 in marta 600 novincev v Milan. Takrat je štel regiment 4 kompanije grenadirjev in 5 bataljonov rednih pešakov in 6. bataljon v Mariboru kot depot-bataljon. Izmed oficirjev naj bodo sledeči imenovani:

Oberst plem. Docteur, oberstlajtnant baron Prohaska, majori: Catti, Schmoll, Staravašnik, Poche, Skalicki, Vošilda; stotniki: Pipan, Konrad Seidl, znani poznejši kamški strah v penzijo, Willibald Götz, itd.; nadlajtnanti: August Gomilšak, Matija Poterč, And. Škerget, Valentin Klemenčič, Blaž Veršič, Konstantin vitez Latterer, Ant. Janšič, Vinko Mlinarič, Martin Podgoršek, Anton Pipan; lajtnanti: Štefan Pliberšek, Brežič, Janez Schmidinger, Kralj, Albin Pak, Ludvik Kokol, Fried. Špenkuš, Simon Hauptmann, Ed. Lasbaher, France Mally ali Malek, doma na Stražéh v občini Selci, fari Roperčki v Slov. Goricah, v mladosti sosed in šolski tovarš pisatelj teh vrstic. Celi regiment pod orožje pozvan je imel šteti: 166 oficirjev in 6720 mož v 32 kompanijah, 76 konj, 29 vozov, 1 kovačnico in 1 voz za bolenike. Regimentni adjutant bil je Jožef plem. Svetič, vojaški kaplan pa č. g. Dragotin Ripšl, velezaslužni sedanji župnik Videmski.

Komaj se je vojska začela, dne 29. aprila 1859, uže smo spoznavali, da vojaki pogrešajo slavnega Radeckija, ki je dve leti poprej v Milanu bil umrl. Višji poveljnik fzm. grof Gyulay je svojo lepo armado tako nesrečno vodil, da je vojake

z groznim marširanjem raztepel in silno utrudil. Nasledek temu je bil, da o pravem času pa na odločilnem mestu ni imel zadosti vojakov pri rokah. Sicer je prhnil v Pijemonteško in laško vojsko potisnil pod kanone trdnjav Aleksandrija, Valenza in Lasale unkraj reke Po. Kajti Pijemontski bili so preslabi, da bi se mogli ustavljati našej armadi ter so čakali na Francoze. Ti pa so še drli delomo čez visoke planine Mont-Cenis proti Turinu, glavnemu mestu Pijemonteškega, in deloma po morji nad Genovo proti Aleksandriji. Namesto da bi bila naša armada porabila to, da je bila uže vsa zbrana, ter udarila hitro v Turin in Genovo, morala je stati v kalužnatem kotu med Vercelli, Valenzi in Paviji, t. j. med rekami Po, Sesia in Ticino celih 10 dni, to pa še v groznem deževju, blatu in kalužah. Ta dragoceni čas porabili so Francozi, ter svojo celo armado lepo na mirnem zbrali, uredili in s pijemonteško združili. To je bila velika, velika, osode polna nesreča za nas.

Grof Gyulay stoji in stoji naposled vendar ukrene sovražnika iti iskat, ker ga ta le ni hotel še napasti. Zato porine precej vojaštva unkraj reke Po proti Aleksandriji, tudi naš regiment je zraven. Naš poveljnik namreč misli, da hoče sovražnik proti Piacenci prodirati, in zato ukaže vojakom zapuščati Vercelli, Mortaro itd., ter se pomikati proti Paviji in Piacenci.

Dne 18. maja trčijo naši pri Montebello na Francoze pa ti odbijejo naš prvi napad; toda naših poditi nečejo, ampak ostanejo, kder so. Naši se močno čudijo tem bolje, ker dobijo povelje na nos na vrat hiteti v Pavijo nazaj. Vsled tega naš regiment pri Montebello niti v ogenj ni prišel.

Zakaj so pa naši morali nazaj, zakaj niso poskusili drugega napada na Montebello? Zato, ker so nas Francozi in Pijemontski uže bili prevarili. Kajti med tem ko smo mi v blatu in lužah mirno čepeli, ukazal je Napoleon skoraj vso svojo vojsko po železnici od Aleksandrije in Turina prepeljati v Vercelli potem pa hitro za našim brbotom nad zapuščeno Novaro in Magento mahati naprej v Milan.

Ko je grof Gyulay prevaro zasluhlil, bilo je uže prepozno. Francozi so pri Buffalori vdrli čez vodo Ticino in naše pri Magenti premagali, kolikor jih je ondi bilo. Naš regiment in jegov celi vojni oddelek je prepozno došel, čeravno je 36 ur neprestano marširal. Bitka pri Magenti, dne 4. junij 1859 bila je zgubljena in raztepeni regimenti so marširali nazaj do Mantove in Peschiere. Grof Gyulay pa je takoj bil odstavljen.

Vkljub tolikej nezgodi poskusijo svitli cesar še enkrat vojno srečo ter prevzamejo sami višje poveljništvo z novinci zopet dopolnjene armade. Sklenejo z njo dne 24. junija sovražnikom iti nasproti. Ali tudi ti sklenejo isti den napasti Avstrijane in tako pride do za nas jako nesrečne

bitke pri Solferinu na hribih, ki se razprostirajo od Garda-jezera do velike italijanske planjave ob Po. Vasicca in cerkva Solferino je na sredi na vrhuncu z lepim razgledom proti zahodu, od koder je sovražnik gnil goste trume pod poveljništvom maršala Baraguay d'Hilliers, in njemu podredjenih generalov: Forey, Ladmirault in Bazaine. Za cerkvico Solferinsko je pokopališče in tukaj pa tudi spredi nastavljen je bil od našega regimenta 1. bataljon, dalje na desno in proti severu 2., 3. in grenadirski bataljon; blizu stali so tudi Tirolci (Kaiserjäger ali cesarski lovski regiment), graničarski regiment Ogolinski, nekaj husarjev in kanonirjev. To je pa bilo premalo, da bi se bil sovražnik zavrnil, ki je s vso silo ravno pri Solferinu hotel predreti ter našo armado na dva kosa razklati. Žali Bog, zmanjka še proti poludnevni streliva in tudi rezervnih regimentov ni nikder videti, ki bi bili malo poprijeli, da si naši oddehejo. Do poludneva so naši Slovenci vse napade srečno odbijali potem pa so se morali sili umikati in Solferino zapustiti.

Mnogo je mrtvih, veliko ranjenih, vsi lačni, žejni, spehani pa vendar še celih 5 ur sovražniku branijo naglo napredovati. Nobene stopinje od zemlje ne pustijo Francozom brez boja. Tako vojskovaje se pridejo blizu do Pozzolengo pa nikder ne dobijo ne streliva ne pomoči po rezervnih regimentih; vsa armada se pomika nazaj, premagana od Francozov in Pijemontezov.

Okolo 5. ure stemni se poprej silno vroče nebo, črnih oblakov se nabere nad bojiščem in sedaj se ulije strahovita ploha med groznim bliskanjem in gromenjem. Ko se elementi po zraku trgajo, utihne boj na zemlji. Žalostni in pobiti zapustijo potem naši vojak nesrečno bojišče. Cesar pa sklene kmalu primirje porazumevši se s francoskim cesarjem Napoleonom pri Villafranki.

V bitki Solferinski zgubil je naš regiment 607 mož, ki so bili mrtvi ali ranjeni. Med ranjenimi oficirji bila sta tudi nadlajtnant Poterč in lajtnant Mally pa rane so srečno zacelile.

(Dalje prihodnjič.)

Smešnica 36. Po nekem končanem boju v Bosni pripovedovali so si zvečer vojaki, kako je kateri kojega Turčina nažehtal. Ko so uže vsi svoje dogodke povedali, oglasi se nazadnje Megličov Janez: „Kosmata kapa, tudi jaz sem bil v „všlogi“; pa sem enemu Turčinu obe nogi odsekal. — „No, ste vi kristijan, da ste tako Turka mučili, namesto da bi mu glavo odsekali in ga takoj hitro rešili muke“ — zavrne ga nek oficir, ki ga je od strani poslušal. — „Hencaj no, odvine Janez, saj bi mu jo bil rad pa vže ni imel te presnete buče, ker mu jo je vže nekdo drugi pred odsekal!“

Božičev Tomč.

Razne stvari.

(Pomilostili) so svitli cesar k smrti na vislicah obsojeno Marijo Frangež in V. Skodiča iz

Spodnje Polskave ter bodeta vsak 20 let v ječo zaprta.

(Za ravnateljsko službo) v Slatini prosi 119 prosilcev.

(Ženitovanje). Dne 11. t. m. bode v Mariboru gospodična Alisa, hčer deželnega poslanca in slovečega domoljuba slovenskega, g. dr. Dominkuša, poročena z g. dr. Babnikom.

(Kot okrajni sodnik) pride k sv. Lepartu v Slov. goricah g. Anton plem. Wurmser, v Šoštanj, g. Anton Khern, v Šmarije g. Otto plem. Fladung, v Rožek g. Ogrizek iz Mahrenberga in za adjunkta v Ptuj g. dr. France Gross.

(Mestnine) nabrali v Mariboru so letos uže 8877 fl.

(V Čakovcu) je došel 6. t. m. iz Zagreba kardinal nadškof Mihajlovič birmovat; podžupan ga je nagovoril — magjarski!

(Preminol) je poštar Grilec v Središči zapustivši poštni dolg 6000 fl. in kupčijsko svojo štacuno v konkurzi.

(Spremembe v učiteljstvu). Nadučitelj v Monsbergi je Simon Kropelj, v Celji Jož. Weiss, učitelj v št. Vidu na Planini Franc Bračič, v Črešnovcah Jož. Lasbaber, v Skomrih Jož. Močnik, v Novi štifti Miha Ratej, v Dobbi Simon Volc, pri sv. Juriji v Slov. goricah Jož. Zinslhofer, kmetijski napredovalni kurz priredijo pri sv. Florijanu v Doliči, v Globokem pa šolo z nadučiteljem in učiteljem. —

(Položil) je službo šolskega nadzornik g. Ranner pa deželni šolski svet še položitve ni odobril.

(Železnice) od Grobelna nad Šmarije v Slatino nameravajo južne železnice oskrbniki staviti.

(Z celjske okolice) se nam poroča, da vojniški Zottel pa Jud Sonnenberg celjskega lisjaka kmetom slovenskim v žepe pšeta. Lepa strica dva: Jud in Zottel, posebno če še zraven postavimo čiste Nemce(?) celjskega Besozzija, Glantschnigga Rakuscha — sami trdi in čisti Nemci, škoda res, da jim očetje niso zapustili nemških imen!

(Čujemo) da g. profesor Borštner ne pojde v Weidenau, ampak v Ljubljano. Hvala Bogu, naj bi se dobri ta glas obistinil.

(Iz Šostanja) se nam poroča, da se je svečanost nove čitalnice vršila v najlepšem redu, več kakor 1000 ljudij bilo je navzočih. Več prihodnjič.

(Iz Ljubna) se nam piše, da so ondi dne 27. p. m. č. g. dekan gornjegrajski blagoslovili prekrasni novi altar iz marmorja. V Ljubno pošiljajo darežljivi nemčurji brezplačno 11 celjskih lisjakov, vsi pridejo tje, kamor se spodobi.

(V Ločah) dobili so iz Ljubljane 4 nove zvonove 50—60 centov teške. Celjskih lisjakov dohaja tje 20.

(Javno zahvalo) izrekel je soglasno dne 27. avg. t. l. odbor kat. celjskega društva svojemu dosedanjemu blagajniku č. g. Karolu Hribovškemu. Na njegovo mesto izvoljen je č. g. Ant. Šlander.